

NØVN

Leivur av Skála in memoriam

Mikudagin tann 6. mars komu boðini um, at Leivur Johannesen fv. býar-ingeniørur hevði lagt tær allarsíðstu árarnar inn. Heilsan var farin at bila tey seinastu trý árin, so at enda dvaldist hann á eldrabýlinum Lágargarði.

Leivur var føddur 27. mei 1933 á Skála. Hann plagdi at skemta við, at tað vóru akkurát 230 ár millum hann og ta føgru Neva-drotningina Leningrad (Skt. Petersburg), sum Petur tann Stóri grundaði á følsdegnum hjá Leivi.

Hann hevði tvær systur: Marjun, sum búði í Kjöpinhavn og Ingibjörg, sum búði í Reykjavík.

Foreldur teirra vóru Jóhan og Ingeborg Johannesen.

Johan var tiltikin góður lærari, og Ingeborg, sum var dóttir megnarskaldið J. H. O. Djurhuus, var kend fyri at vera sera hittinorðað, so Leivur hevði gott í at breðga.

Aftan á barnaskúlan arbeiddi hann eitt skifti á Skála skipasmiðju, men hann ætlaði sær kortini at fáa sær hægri skúla-útbúgving og fór tí sum so mangur bygdadrangur tá í tíðini til Havnar á preliminarskúla, haðani hann tók prógv á VBÚ í 1951.

Um hetta mundið hittust hann og Tórdis av Skarði, sum seinni gjørdist kona hansara.

Sum so nógvir avbygdanæmingar át Leivur á pensionatinum hjá tí viðgittu frú Ellingsgaard, og tað var beint í túninum, har Tórdis úr Snikkarastovu javnlaga vitjaði í sínum gamla barndómsheimi.

Nakað eftir sín fyrsta ungdóm í Havn fór hann til Danmarkar á studentaskeið í Høng, har fleiri aðrir føroyingaringu.

Aftan á studentsprógvið fór hann á Polyteknisk Lærestølt at lesa til ingeniør.

Tórdis fór eisini til Danmarkar, har hon las til læknaskrivara, og bæði settu seg niður í Kjöpinhavn á tí hugnaligu Eystarubrugv, og tað bleiv bara eitt steinkast millum teirra býli. (Hann í Malmøgade og hon í Øster Farimagsgade).

Leivur tók prógv miðskeiðis í 1960'unum sum bygningsingeniørur, og eftir nøkur fá ár í vinnu hjá byggi-fyrirtøkuni Pihl & Søn, fekk hann starv sum býar-ingeniørur í Havn síðst í 1960'unum. Har starvaðist hann í nógv ár og var sera væl lýddur av tí kommunalu arbeiðsmanningini.

Sjónleikari uttan pall og skald uttan bók

Leivur luttók ógvuliga aktivt í studentalívinum í Kjöpinhavn í dekaduni frá miðskeiðis í 50'unum til mitt í 60'unum.

Hann var fastur fúsar í tí legendariska "føroyska krókinum" á universitets-matstovuni í Nørregade, har tað føroyska "Burschenschaft" hevði sítt hvønn dagsliga centrum.

Tann væl vitjaða matstovan var vanlig bara kallað "Kannibalurin", og har høvdu føroyskir studentar stóra væl-vild frá tí lagaliga Konsistorium, og vit fingur javnlaga innivist, eisini um kvøldið, bæði til debatt-fundir og skemtiligar veitslur.

Tað studentikosa Burschen-lívið við bæði gaman og álvara dámdi Leivi óvuliga væl.

Í tí beskedna og spartanska døgurða-umhvørvinum skaptu fátækir studentar (áðrenn SU) fleiri ferðir sannar stjørnuløtur, og Leivur var ofta á odda.

Tá ið KANNIBALURIN lat aftur, var tað ikki sjáldan, at hann við mongum studentikosum lagsmanni leitaði oman á tað nærliggjandi og traditiónsríka studenta-vertshúsið "Det lille apotek" til filosofiskt "Nachspiel", sum viðhvørt kundi blíva drúgt afturvið fløvandi klaverspæli, sum gestirnir sjálvir ad libitum skipaðu fyri.

Við slík høvi kundi Leivur herma og skemta, so menn næstan hildu seg vera komnar til dramatiskan sjónleik á tí gamla tilhaldinum hjá Holberg og Peter Faber.

Leivur hevði eminentar sjónleikargávur og dámdi væl at undirhalda í smærribólkum.

Sum skemtandi keipari og hermari var hann úr leikum tikin, so Studentafelagið hevði ofta boð eftir honum til fyrirreikandi kabarett-fundir, og har framfórði hann ofta sína heilt privatu kabarett fyri einum lítlum vinaskara.

Men tað lukkaðist okkum stórt sæð ongantíð at fáa hann at átaka sær eina reella rollu á nakrari almennari scenu.

So tíverri blivu allir okkara mongu kabarett-leikir framfórdir, uttan Leiv, sum bara spældi sínar rollur á heilt

"eksklusivum" fundum fyri innbodnum frammanundan teimum alment lýstu framfórslunum.

Tann kalejdoskopiski pallurin hjá Leivi var altíð í einum privatum vis-á-vis-umhvørvi í smærri stovum og íntimum hølum, har hann kendi alt sítt publikum.

Javnaðarmaður um ein háls

Men alt var avgjørt ikki gamansleikur! Á tí sociala og samfelagsliga økinum var Leivur kompromisleysur og slett ikki til at skemta við!

Hann hevði longu frá barnsbeini fingið eina ógvuliga sterka sociala indignatió, sum gjørdi hann til eldhugaðan javnaðarmann.

Hann og Atli Dam vóru javnaldrar, partamenn, vinmenn og samlesandi á Tí polytekniska Lærustovninum, sum tá lá á Eystarubrugv.

Teir hópaðust ofta við samhugaðum føroyskum socialdemokratum, sum allir vóru í sterkari andstöðu til ta turr geldu nationalismuna, sum tá í tíðini enn plágaði nógvar studentar. - Leivur vildi ikki vita av loysingarfólki og hermdi alsamt eftir teimum.

Hann plagdi ofta at taka til, at idealisturin Petur Mohr Dam var tann einstigi føroyski politikarin, sum hevði havt internationalt format. Hann kendi jú Dam líka frá óvitadøgum.

- Jóhan av Skála gekk á læraraskúla saman við P. M. Dam. Teir vóru bæði vinmenn og partamenn.

Leivur og nógvir aðrir socialdemo-

kratar hittust ofta úti hjá Atla á Arnold Nielsens boulevard til heilt óformellar hugnafundir, har tann fjalda dagsskráin altíð var, hvussu Javnaðarflokkurin kundi fáa broytt tað føroyska samfelagið so fundamentalt, at tað kundi bjóða øllum sínum fólki norðureuropéisk vilkor og social líkindi eftir socialdemokratiskum leisti.

Summir skeptikarar hildu teir ofta vera ov mikið hjartskygdar idealistar, men teir hugfangaðu við sínum miðvísu og konstruktivu framtíðar-viðsýningum.

Tað førði við sær, at Atli og Leivur høvdu eitt fast fundament av javnaðarfólki, sum ikki vóru organiserað í nøkrum formellum felag, men sum altíð vóru fús til at hjálpa til við debattfundum, agitatió, upplýsandi greinum og tilfari ella figging til floksblaðið Sosialin.

Við konsekventari politiskari telving og eggjandi persónligari agitatió lukkaðist tað Leivi, Atla og fleiri til valgið í 1958 at gera Javnaðarflokkin til tann størsta flokkin í Studentafelagnum fyri fyrstu ferð. Hetta hendi á einum heystfundi á Kannibalinum.

Tað var ikki sørt av eini sensatió tá, men fáar vikur seinni bleiv flokkurin eisini tann størsti flokkurin til Løgtingsvalgið heima í Føroyum, so studentarnir vóru næstan "clair-voyantir".

Bæði Leivur og Atli vóru fulkomuliga euforiskir um úrslitið: Eg hevði aldrin fyrr sæð báðar so ekstatiskt fegnar. So tað kvøldið gjørdist sera seint, og menn blivu heldur drúgvir á "Det lille apotek".

Sosialurin og býráðið

Tá ið Leivur hevði sett seg niður aftur í Havn sum kommunalur embætismaður gjørdist hann skjótt eitt kent andlit, bæði í Suðurstreymoyar Javnaðarfelag og á Sosialinum. Tað førði við sær, at hann bleiv ein integreraður partur av tí organiseraða javnaðarliðinum í Havn.

Floksblaðið Sosialurin, sum hevði sína prentsmiðju á Heygsbreyt, var ein centralur varði hjá Javnaðarrørsluni. Men blaðútgávan gav stórt hall, so Sosialurin mátti hava konstanta hjálp fyri at klára seg. Tað var neyðugt við figgjarligum gávum og praktiskari hjálp. Har var Leivur ófórur og dugnaði blaðnum, sum so nógv privat javnaðarfólk gjørdur.

Fyri hann var trivnaður hjá blaðnum eitt avgjørt hjartamál.

Uppi á Heygsbreyt hittust idnir socialdemokratir ofta, men ikki minst, tá ið valg vórðu hildin.

Menn fylktust sjálv bodnir í tímavis og arbeiddu við sera vælstýrdari agitatió, bæði til lögtings-, fólkatings- og býráðsval.

Tað vóru aloftast Jákup Lindenskov og Tórfinn Smith, sum skipaðu fyri, men Leivur av Skála, Villi Hansen, Jóhan Samuelson og Herman Jacobsen vóru hvør í sínum lagi millum teir alneyðugu krumtapparnar í tí praktiska valg-stríðnum.

Teir ringdu til fólk, vitjaðu tey, koyrdu tey og tosaðu ótroymtliga við tey um flokkin og hansara neyðugu socialu stevnu.